

26 лютага.

Папальцовая серада.

Пачатак Вялікага посту Н

а працягу стагоддзяў перажыванне часу Вялікага посту мела розныя формы, але заўсёды тую ж самую мэту – пакаянне за грахі і з’яднанне з Панам. Сёння некаторыя з велікапосных практык святых могуць нас шакіраваць.

Пэўныя з прымяняемых імі спосабаў утаймавання душы і цела не абмяжоўваліся перыядам Вялікага посту і суправаджалі святых штодня. Напярэдадні пакаяннага перыяду разгледзім некалькі такіх прыкладаў, каб натхніцца ўзорам любові і адданасці Езусу.†

Жыццё на слупе

Св. Сымон Слупнік нарадзіўся ў канцы IV стагоддзя на тэрыторыі сучаснай Турцыі.

Жадаючы прысвяціць жыццё Богу, раздаў маёмасць убогім і ўступіў у ордэн эрэмітаў. Але хутка пакінуў кляштар, прагнучы жыць як пустэльнік. Стаў практыкаваць аскезу. Абмежаваў свой пасілак да мінімуму не толькі падчас Вялікага посту, але і на кожны дзень. Звязваў цела вяроўкай з пальмавага лубу, густа пераплеценай з калючкамі. Адноўчы папрасіў закрыць яго ў каменным баку для вады. І жыў у такой цеснай пячоры, што не мог выцягнуць ногі.

Праз нейкі час Сымон пасяліўся паблізу Антыёхіі – цэнтра тагачаснага хрысціянскага жыцця. Там пабудаваў каменны слуп з невялікай платформай, на якой знаходзіўся на працягу 40-ка наступных гадоў. Ад дажджу і гарачага сонца яго абараняў толькі плашч з капюшонам. Большую частку жыцця святы прысвяціў малітве, стоячы на слупе. Многія гадзіны праводзіў за сузіраннем.

Каменны слуп першапачаткова меў 3 метры ў вышыню. З цягам часу ён быў узняты прыблізна да 18-ці. З гэтай вышыні Сымон прапаведаваў людзям, якія ў вялікай колькасці прыбывалі сюды маліцца. Такім чынам наварнуў тысячы язычнікаў з паганскай Аравіі і Персіі. Многія прыходзілі да яго па параду і прасілі аб хадайніцтве перад Богам у прыватных і грамадскіх справах.

Пасля смерці Сымона на месцы, дзе стаяў слуп, пабудавалі святыню. Пазней яна была разбурана. Сёння там стаіць алтар.

40 дзён – 40 арэхаў

Св. Андрэй Сверад з Польшчы жыў у часы, калі хрысціянізацыя грамадства была яшчэ павярхоўнай і тычылася пераважна вышэйшых класаў (X стагоддзе). Адною з заслуг святога было распаўсюджванне веры менавіта сярод простага люду.

Пасля ўступлення ў ордэн бенедыкцінцаў Андрэй Сверад вёў жыццё, поўнае

цяжкасцей і нягод, здзіўляючы людзей сваёй пакорнасцю. Тры дні на тыдзень ён наогул нічога не еў: у панядзелак, сераду і пятніцу.

А на Вялікі пост браў у абата толькі 40 грэцкіх арэхаў, якія былі адзінай ежай на працягу 8-мі тыдняў, за выключэннем субот і нядзель, калі прымаў супольны пасілак з братамі.

Пасля дасягнення 40-ка гадоў манах атрымаў дазвол на пустэльніцкае жыццё. Згодна з правіламі ордэна, разам з вучнем, св. Бенедыктам, яны кожны тыдзень накіроўваліся ў пустэлю, да якой было паўдня дарогі, і вярталіся ў супольнасць на суботні вечар і ўсю нядзелю. У адасобленасці займаліся карчаваннем лесу.

Працуючы ўвесь дзень, ноч манах стараўся праводзіць у малітве, пакінуўшы трохі часу для сну. Аднак каб нават сон зрабіць нязручным, ён сядзеў на пень, акружаны вострымі прутамі, і надзяваў на галаву драўляны вянец з павешанымі на ім 4-ма камянямі, аб якія ўдараўся пры кожным кіўку. Акрамя таго, пустэльнік насіў латунны ланцужок, які праз некаторы час урос у цела. Менавіта гэта стала непасрэднай прычынай яго смерці, таму што пасля разрыву скуры развілася інфекцыя. Браты даведалася пра ланцужок, калі мылі цела перад пахаваннем і ўбачылі на жываце спражку.

Убор, які мучыць цела

Св. Фаўстына Кавальская (1905–1938) з Польшчы – манахіня, аўтар вядомага “Дзённіка” – таксама практыкавала сталыя ўтаймаванні цела. У яе выпадку гэта была валасяніца. Па-лацінску яна называецца “кілікум” (ад Кілікіі – краіны, з якой паходзіў св. Павел). Валасяніца прадстаўляла сабой пастухоўскую шату строгай формы, зробленую з грубай

казінай або вярблюджай поўсці. Пра яе ў Бібліі згадвае прарок Ісая (Іс 50, 3), называючы мяшком, таму што “кілікум” сапраўды быў падобны на адвернуты мех з выразам для галавы.

У каталіцкіх манастырах звычай нашэння валасяніцы даволі распаўсюджаны. Яе надзявалі пад хабіт ці сутану, таму ніхто, акрамя непасрэднага акружэння манаха ці манахіні, не ведаў пра ўтаймаванне асобы. У больш пазнейшы час назву “валасяніца” сталі адносіць таксама да калючай металічнай стужкі або ланцужка з шыпамі, якіяносяць на сцягне.

Кожная манаская асоба, якая жадала ўтаймоўвацца,носячы валасяніцу, павінна была атрымаць на гэта дазвол ад свайго настояцеля, духоўнага кіраўніка альбо спаведніка. Так было і з с. Фаўстынай. З “Дзённіка” даведваемся, што манахіні дазвалялі надзяваць валасяніцу, напрыклад, на адну Імшу на працягу некаторага часу. Парой яе настояцельніца давала дазвол на нашэнне валасяніцы больш за 2 гадзіны ў дзень.

Св. Фаўстына цяпела, каб выпрасіць ласкі для душ грэшнікаў, вымаліць для іх вечнае збаўленне ў Небе. Манахіня запісала ў сваім “Дзённіку”: “Сёння я на працягу 7-мі гадзін насіла ланцужковы пояс, каб папрасіць аб ласцы раскаяння для гэтай душы; у сёмую гадзіну адчула палёжку, бо гэтая душа ва ўласным нутры спазнала прабачэнне, хаця яшчэ не спавядалася” (Дз. 1247–1248).

Кс. Віталій Сідорка

Што датычыць сучаснага разумення і перажывання посту, я б не адважыўся сказаць, што ў Ка Паспрабуем вылучыць некалькі “розніц” у перажыванні посту паміж намі і продкамі ў веры. Першая рэч – залежнасць ад масавай культуры, перадусім індустрыі адпачынку. Адмова ад публічнага жыцця – трэцяя справа, практычна немагчымая для мінулага, – гэта канкурэнцыя посту з дыетай. Дастаткова Варта разумець, пост – не толькі прычына, каб адмовіцца ад чагосьці ці абмежаваць сябе ў не-